

دوران طلایه

تاریخ شفاهی محمود محمدنیا

زاده سرافروز خراسان شمالی

مصاحبه:

مصطفی علی نیا

به کوشش:

تحقیقات اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش های

دفاع مقدس خراسان شمالی

بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس
سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس

۱۳۹۷

دوران طلایی

تاریخ شفاهی محمود محمدنیا

مصاحبه گر: مصطفی علی نیا

تدوینگر: بیژن پروان با همکاری حکیمه وقاری

ناشر: نشر معبر

چاپ اول: بهمنور ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

طراحی و صفحه‌آرایی متن: مزده بهرامی، حکیمه وقاری

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۵۲۶-۰۳-۶

بها: ۳۵۰۰۰ ریال

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه‌ی ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناس: محمدنیا، محمود، ۱۳۳۴- مصاحبه‌شونده

عنوان و تاه دیدار: دوران طلایی تاریخ شفاهی محمود محمدنیا: آزاده سرافراز خراسان شمالی / مصاحبه مصطفی علی نیا؛ به کوشش تحقیقات اداره

حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع ملی خراسان شمالی؛ تدوینگر بیژن پروان، با همکاری حکیمه وقاری

مشخصات نشر: بهمنور ۱۳۹۷، نشر معبر، حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان خراسان شمالی، نشر معبر

۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۳۳۵ ص.، نشر اولی.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۵۲۶-۰۳-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیا

عنوان دیگر: تاریخ شفاهی محمود محمدنیا: آزاده سرافراز خراسان شمالی

موضوع: محمدنیا، محمود، ۱۳۳۴- - مصاحبه‌ها

موضوع: محمدنیا، محمود، ۱۳۳۴- - خاطرات

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ - خاطرات

موضوع: Personal narratives ۱۹۸۸-۱۹۸۰ Iran-Iraq War, -

موضوع: ایران - تاریخ - انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ - خاطرات

موضوع: Diaries ۱۹۷۹ Iran - History - Islamic Revolution, -

شناسه افزوده: علی نیا، مصطفی، ۱۳۶۴- مصاحبه‌گر

شناسه افزوده: پروان، بیژن، ۱۳۳۳ -

شناسه افزوده: وقاری، حکیمه، ۱۳۶۲ -

شناسه افزوده: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان خراسان شمالی، مدیریت پژوهش و تحقیقات

شناسه افزوده: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان خراسان شمالی، نشر معبر

رده بندی کنگره: DSR ۱۶۲۹ ۱۳۹۸ ۳/۳۱۵

رده بندی دیویی: ۹۲/۹۵۵-۸۴۳

شماره کتابشناسی ملی: ۵۶۱۳۳۶۰

فهرست

۱۱	مقدمه
۱۵	پیشگفتار
۱۹	محمود محمدنیا از دیروز تا امروز
۲۲	فصل اول: دوران کودکی و نوجوانی
۲۵	دوران که کی
۶۵	دوران تحصیل
۷۷	از دواج
۸۷	دوران سربازی
۹۵	فصل دوم: سیری در انقضا به
۹۷	زمزمه های انقلاب (مینودشت، اسنک، ایران)
۱۲۳	فصل سوم: ورود به سپاه
۱۳۵	نحوه ورود به سپاه پاسداران
۱۷۹	فصل چهارم: شروع جنگ تحمیلی
۱۸۱	اعزام به مناطق جنگی
۲۴۷	فصل پنجم: از بصره تا موصل
۲۴۹	اردوگاه بصره و موصل
۳۶۱	فصل ششم: تولدی دوباره (بازگشت به ایران)
۳۷۱	تصاویر و اسناد
۳۹۱	فهرست اعلام
۴۰۹	منابع و مأخذ

مقدمه

بررسی روش‌ها، شرح وقایع جوامع بشری با نگرش تاریخی، یکی از کارکردهای تاریخ است. البته روشن است که علم تاریخ برای رسیدن به این هدف، در گردآوری دستاورد و رد زش آن‌ها از روش‌های تازه‌ای بهره برده است که «تاریخ شفاهی» یکی از آن‌هاست. تاریخ شفاهی که روشی تازه برای گردآوری خاطرات و روایت‌های شفاهی ده‌های تاریخی است، شاید از جهاتی کهن‌ترین شیوه‌ی تاریخ‌نگاری نیز به شمار آید و با تعیین معیارها و استانداردهای لازم برای این روش تازه - که جایگاه ویژه‌ای در تاریخ‌نگاری یافته - می‌توان آن را شاخه‌ای از «علم تاریخ‌نگاری» نامید.

در حقیقت محتوای تاریخ شفاهی از طریق فرآیند مصاحبه به دست می‌آید که شامل مشاهدات و تجربه‌های تاریخی اشخاص یا نقل و قول‌های آنان از دیگر حاضران در صحنه‌ی تاریخ است. تاریخ شفاهی به واسطه‌ی جزئی‌نگری، دخالت «شناخت‌روان» در بیان و نگارش تاریخ، مستندسازی و اصالت‌بخشی، روش مناسبی برای تدوین و ثبت دقیق تاریخ و شناساندن درست رخدادها می‌باشد.

آنچه از این گونه‌ی تاریخ‌نگاری حاصل می‌شود، روایت مستندی است که در کنار اطلاعات دیگر تا اندازه‌ای فراوان، بخشی از «ناگفته‌ها و اسرار» و «معماها»ی تاریخی را - به‌ویژه در حوزه تاریخ معاصر - بیان و حل می‌کند. چنین شیوه‌ای این بستر را برای محقق فراهم می‌کند که رخدادها را نه از یک روزنه که به مثابه نوعی تجربه‌ی گروهی بنگرد و به واکاوی آن بپردازد، هم‌چنین در قضاوت تاریخی استنادهای بیش‌تری دست‌یابد و در سیر مطالعاتی، خود از اعتماد بیش‌تر و کارش از اعتباری بهتر برخوردار شود.

نگاهی به جنگ‌های دوران معاصر در می‌یابیم که دفاع مقدس ملت ایران نقطه‌ی عطفی در تاریخ معاصر به شمار می‌رود که یکی از ویژگی‌های برجسته‌ی آن حضور همه‌ی اقشار و طبقات اجتماعی است؛ بنابراین برای نگارش دقیق تاریخ دفاع تا س باید به سراغ شاهدان عینی این رخداد در سطوح مختلف رفت. این امر تنها با رعایت دقیق اصول و فرآیندهای تدوین تاریخ شفاهی میسر می‌شود.

یکی از مشکلات تدوین تاریخ شفاهی در این دوره این است که هر چه از سال‌های دفاع مقدس دورتر می‌شویم بی‌ساری، پراهم‌شی خاطرات و کاهش حافظه‌ی ناشی از کهنولت شاهدان آن، نقش مخرب خود را آشکار می‌نمایاند. از سوی دیگر بر اثر سیر طبیعی تاریخ، در سال‌های گذشته شماری از فرماندهان و رزمندگان دفاع مقدس رخت از جهان فانی بسته‌اند که این خود، ضایعه‌ی جبران‌ناپذیری در گردآوری خاطرات و تدوین تاریخ شفاهی تلقی می‌شود.

بنابراین از آنجا که مرور زمان، گردآوری منابع شفاهی تاریخ دفاع مقدس و تدوین آن را تهدید می‌کند، ضروری است همه‌ی آثار و اسناد دفاع مقدس با شیوه‌های علمی گردآوری و ثبت و منتشر شود. در این راستا «سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس» با درک اهمیت و آگاهی از این رسالت و مسئولیت و با انگیزه‌ی انجمن جهادی، گام‌هایی را در راه ثبت و نشر خاطرات فرماندهان و نیروهای حاضر در رخدادهای هشت سال دفاع مقدس برداشته است؛ دفاعی که پرافتخارترین رزهای، صومت و پایداری ملت ایران را پدید آورده و امروز ثبت و ضبط درس، تلخی، شادی‌ها و زوایای گوناگون آن در گرو نهضت گسترده‌ای برای تحقق این کار بزرگ است.

امید است با توکل به خداوند، منان و همت والای کارشناسان و متخصصان عرصه تاریخ‌پژوهی، تاریخ‌نگاری، و انیم گنجینه‌های ماندگار این «دوران طلایی» را به‌عنوان میراث گران‌بهایی برای ترویج فرهنگ ایشار و شهادت در نسل‌های آینده به یادگار بگذاریم.

سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس